

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 223/2022-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíťa a zo sudcov Libora Duľa a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Korčekovou, Malacká cesta 2B, Pezinok, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 6/2017 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 6/2017 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** primerané finančné zadosťučinenie v sume **1 500 eur**, ktoré **j e** mu Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 6/2017 konal bez zbytočných prietahov.
4. Okresný súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania v sume **410,26 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

Odôvodnenie :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 28. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 6/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov, a zároveň požaduje priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur, ako aj náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ podal 30. januára 2017 okresnému súdu žalobu proti Slovenskej republike zastúpenej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“) o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 5 000 eur s príslušenstvom z dôvodu *«neludzského, nehumánneho, hrubého, krutého a krajne ponižujúceho zaobchádzania s ním v súvislosti s jeho „vykonštruovaným“ predvádzaním policajtami ZVJS dňa 1. 10. 2014 ÚVVAÚVTOS Bratislava na Okresný súd Bratislava I na údajné pojednávanie vo veci č. k. 5 C 16/2013 a späť a to aj napriek tomu, že policajti ZVJS vedeli v dostatočnom predstihu, že predvedenie sťažovateľa bolo Okresným súdom Bratislava I zrušené.»*

3. Napadnuté konanie nie je do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne skončené, okresný súd ako súd prvej inštancie ani raz meritórne nerozhodol. Okresný súd prvé pojednávanie nariadil na 22. január 2020, t. j. po takmer troch rokoch od jeho prvotnej nečinnosti. Toto pojednávanie bolo odročené na 3. jún 2020.

4. Sťažovateľ tvrdí, že ho zákonná sudkyňa (keďže sa osobne poznajú) opakovane vyzvala, aby žalobu vzal späť, keďže aj tak bude zamietnutá.

5. Sťažovateľ doručil okresnému súdu ospravedlnenie z neúčasti na pojednávaní 3. júna 2020 z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 a z dôvodu starostlivosti o maloletého syna.

6. Následne okresný súd nariadil pojednávanie na 28. september 2020, ktoré bolo následne odročené na 23. november 2020. Zo zápisnice z pojednávania 23. novembra 2020 vyplýva, že toto pojednávanie bolo odročené na 12. apríl 2021.

7. Dňa 7. apríla 2021 bolo sťažovateľovi doručené oznámenie o zrušení pojednávania nariadeného na 12. apríl 2021. Sťažovateľ namieta, že na tento termín pojednávania nebol riadne predvolaný a nemal o ňom ani vedomosť. Pojednávanie bolo odročené na 28. marec 2022 (v ústavnej sťažnosti sťažovateľom nesprávne uvedený dátum 23. august 2022, pozn.). Následne 18. februára 2022 mu bolo doručené predvolanie na pojednávanie nariadené na 28. marec 2022.

II. Argumentácia sťažovateľa

8. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka, že okresný súd v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy z titulu nesprávneho úradného postupu (predvedenia na pojednávanie), ani po uplynutí vyše 5 rokov meritórne nerozhodol, čím nepochybne došlo k porušeniu ním označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru.

9. Sťažovateľ poukazuje na to, že v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) kompenzačné konania sú začaté dňom uplatnenia nároku na odškodnenie na príslušnom orgáne. Z tohto hľadiska napadnuté konanie začalo 2. apríla 2015, keď si na Ministerstve spravodlivosti Slovenskej republiky uplatnil nárok na odškodnenie nemajetkovej ujmy.

10. Sťažovateľ namieta, že okresný súd v napadnutom konaní dosiaľ nevypočul žiadneho svedka, ktorého navrhol sťažovateľ. Postup okresného súdu v napadnutom konaní je nesústreďený, nekonzentrováný a je poznačený nečinnosťou. Podľa zákonnej úpravy okresný súd mohol rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania, pričom takýto procesný postup bez primeraného dôvodu nevyužil.

11. Vec je z hľadiska právneho a skutkového jednoduchá aj vzhľadom na zásadu tzv. opačného dôkazného bremena.

12. Sťažovateľ vzniknuté prieťahy nijako nezavinil, od začiatku má záujem na rýchлом prejednaní a rozhodnutí veci. Vzhľadom na absenciu meritórneho rozhodnutia dosiaľ trvá stav právnej neistoty sťažovateľa. Predmet konania má pre sťažovateľa mimoriadny význam. Sťažovateľ zdôrazňuje, že čo sa týka konania, ktoré založilo jeho nemateriálnu ujmu, nebolo začaté ani účinné vyšetrenie.

13. S poukazom na judikatúru ESLP sťažovateľ argumentuje, že odškodnenie za prieťahy v kompenzačných konaniach sa posudzuje prísnejšie. Uplatnenú sumu finančného zadostučinenia považuje za primeranú, keďže vychádza zo sumy 1 000 eur až sumy 1 500 eur za rok trvania konania, čo zodpovedá právnym záverom ESLP v jeho rozhodnutiach.

14. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 223/2022-15 z 26. apríla 2022 ju v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

III. Vyjadrenia okresného súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenia okresného súdu:

15. Na výzvu ústavného súdu na vyjadrenie k ústavnej sťažnosti reagoval podpredseda okresného súdu, ktorý v podaní č. k. 1 SprV 234/2022 z 18. mája 2022 poukázal na osobu sťažovateľa, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa a ako žalobca inicioval približne 110 súdnych konaní, preto s uvedenou problematikou má skúsenosti. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa považuje za špekulatívnu. Podpredseda okresného súdu k svojmu vyjadreniu pripojil vyjadrenie zákonnej sudkyne.

16. Zákonná sudkyňa vo svojom vyjadrení poukázala na priebeh napadnutého konania. Žaloba bola okresnému súdu doručená 30. januára 2017. Okresný súd 7. marca 2017 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku v sume 20 eur. Sťažovateľ súdny poplatok zaplatil 18. mája 2017.
17. Okresný súd uznesením z 26. mája 2017 vyzval žalovanú na vyjadrenie k žalobe. Žalovaná doručila 27. júna 2017 podanie, v ktorom navrhla spojenie skutkovo totožných vecí vedených na okresnom súde a zároveň sa vyjadrila aj k žalobe. Okresný súd uznesením z 29. júna 2017 návrh žalovanej na spojenie vecí na spoločné konanie zamietol.
18. Okresný súd uznesením z 29. júna 2017 vyzval sťažovateľa na doručenie repliky k vyjadreniu žalovanej. Sťažovateľ doručil 18. júla 2017 podanie – repliku s tým, že žiadal o rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie, vychádzajúc z obsahu vyjadrenia žalovanej.
19. Okresný súd uznesením z 8. novembra 2017 vyzval žalovanú na doručenie dupliky. Žalovaná doručila okresnému súdu 5. decembra 2017 podanie – dupliku. Okresný súd doručil sťažovateľovi dupliku 1. februára 2018. Sťažovateľ následne doručil 7. marca 2018 podanie – vyjadrenie k duplike a návrh na doplnenie dokazovania v predmetnej veci.
20. Na žiadosť Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) doručenú 21. marca 2019 bol súdny spis zapožičaný krajskému súdu. Súdny spis bol vrátený 1. apríla 2019.
21. Dňa 26. júla 2019 okresný súd nariadil pojednávanie na 22. január 2020. Na pojednávaní sa zúčastnil sťažovateľ, ako aj žalovaná, strany sporu uskutočnili svoje prednesy. Pojednávanie bolo odročené na návrh sťažovateľa, ktorý navrhol, aby okresný súd vyžiadal od špecifikovaných inštitúcií listinné dôkazy (označené už v žalobe). Okresný súd pojednávanie odročil na 3. jún 2020.
22. Pojednávanie nariadené na 3. jún 2020 (vo vyjadrení zákonnej sudkyne zjavne nesprávne uvedený dátum 22. január 2020, pozn.) bolo odročené na 28. september 2020 z dôvodu ospravedlnenia sa sťažovateľa z neúčasti na nariadenom pojednávaní.
23. Dňa 28. septembra 2020 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré okresný súd odročil na 23. november 2020 z dôvodu oboznámenia sa strán sporu s obsahom doručených listinných dôkazov (vzhľadom na ich rozsah) a taktiež z dôvodu obmedzenej zrozumiteľnosti prednesov strán sporu a zákonnej sudkyne pre povinnosť prekrytia úst a nosa respirátorom.
24. Pojednávanie nariadené na 23. november 2020 bolo odročené na 12. apríl 2021 z dôvodu, že syn sťažovateľa bol v povinnej karanténe v súvislosti s ochorením COVID-19.
25. Pojednávanie nariadené na 12. apríl 2021 okresný súd zrušil z dôvodu prevencie šírenia ochorenia COVID-19 a nariadil pojednávanie na 28. marec 2022.
26. Okresný súd na pojednávaní 28. marca 2022 rozhodol rozsudkom, ktorým zamietol žalobu sťažovateľa. Písomné vypracovanie rozsudku okresný súd doručil stranám sporu.
27. Zákonná sudkyňa poukázala tiež na neprimerane vysoký počet pridelených vecí, vybavuje aj dedičskú agendu, v ktorej je tiež vysoký počet pridelených vecí. Vzhľadom na uvedené nemôže nariaďovať termíny pojednávaní v kratších intervaloch, aktuálne má určené termíny pojednávaní už na február 2023.
28. Zákonná sudkyňa tiež poukázala na rozhodnutia ústavného súdu, v ktorých ústavný súd sám opakovane konštatoval vysoký počet ústavných sťažností smerujúcich proti okresnému súdu,

v ktorých sa namietajú zbytočné prietahy, pričom počet týchto konaní a extrémna dĺžka namietaných konaní „indikujú už chronický stav. Ústavný súd opakovane konštatoval, že tento akútny problém by si vyžadoval od rezortného ministerstva osobitnú pozornosť.“.

29. Podpredseda okresného súdu listom z 25. októbra 2021 informoval Súdnu radu Slovenskej republiky o počte sudcov na okresnom súde a o nedostatočnom stave v tomto smere (v roku 2015 bolo aktívnych 46 sudcov, k aktuálnemu dňu bolo aktívnych 32 sudcov). Počty pridelených vecí sa zvyšujú pre odchod sudcov z rôznych dôvodov (materské dovolenky, starobný dôchodok, súdy vyššieho stupňa a pod.) a tiež pre zvyšovanie nápadu ako takého pre menší počet aktívnych súdnych oddelení. Sudca nemôže niesť zodpovednosť za uvedený personálny stav na okresnom súde. Priebeh napadnutého konania ovplyvnila aj pandemická situácia, pre ktorú bolo potrebné zrušiť viaceré termíny pojednávania.

III.2. Prehľad napadnutého konania:

30. Ústavný súd pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľa vychádzal z prehľadu napadnutého konania vymedzeného sťažovateľom v ústavnej sťažnosti a z prehľadu, ktorý je súčasťou vyjadrenia zákonnej sudkyne. Ústavný súd konštatuje, že prehľad napadnutého konania vymedzený sťažovateľom a okresným súdom v zásade korešponduje s priebehom napadnutého konania tak, ako ho ústavný súd zistil z pripojeného súdneho spisu.

III.3. Replika sťažovateľa:

31. Sťažovateľ sa k vyjadreniam okresného súdu do dňa rozhodnutia o ústavnej sťažnosti nevyjadril.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

32. Ústavný súd v súlade s § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania vo veci ústavnej sťažnosti, keďže na základe podaní okresného súdu a sťažovateľa, berúc do úvahy skutočnosti vyplývajúce zo spisu okresného súdu vzťahujúceho sa na napadnuté konanie, dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

33. Podstatou argumentácie sťažovateľa je námietka porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, ktorého predmetom je rozhodovanie o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu špecifikovaného (tvrdeného) nesprávneho úradného postupu proti sťažovateľovi.

34. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) si ústavný súd osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

35. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už citovaných práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním

veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

36. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku.

37. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania (strany v spore) a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

38. Pri posudzovaní prvého kritéria – zložitosti veci dospel ústavný súd k záveru, že vo veci ide o rozhodovanie o návrhu na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu sťažovateľom tvrdeného nesprávneho úradného postupu (predvedenie na pojednávanie konané 1. októbra 2014 v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 5 C 16/2013). Uvedený predmet konania v zásade predstavuje bežnú súčasť rozhodovania všeobecných súdov v občianskoprávnej agende. V predmetnej veci ústavný súd neidentifikoval prvok právnej alebo skutkovej zložitosti. Súčasťou prvého kritéria je aj povaha prerokovanej veci. Z hľadiska predmetu konania možno konštatovať, že uvedený typ konania má osobitný význam pre sťažovateľa ako žalobcu. V čase rozhodovania ústavného súdu napadnuté konanie trvalo približne 5 rokov a 5 mesiacov, pričom okresný súd v predmetnej veci meritórne rozhodol rozsudkom z 28. marca 2022 (t. j. po uplynutí 5 rokov a 2 mesiacov). Predmetný rozsudok sa doručuje stranám sporu, dosiaľ nenadobudol právoplatnosť. Ústavný súd neakceptoval argument sťažovateľa, že začiatok kompenzačného konania je potrebné posudzovať od 2. apríla 2015, t. j. od uplatnenia nároku u žalovanej. Ústavný súd prihliadol na to, že medzi týmto dátumom (2. apríla 2015) a podaním žaloby (30. januára 2017) uplynulo obdobie takmer 2 rokov, pričom sťažovateľ uvedený časový odstup v ústavnej sťažnosti nijako nevysvetlil. Neargumentoval ani tým, že žalovaná mu svoje nesúhlasné stanovisko doručila v zjavne neprimeranej dobe a pod. Z tohto hľadiska sa javí ako nespravodlivé, aby uvedené obdobie bolo započítané do celkového trvania napadnutého konania na ťarchu okresného súdu, keď dĺžka tohto obdobia bola závislá v rozhodnej miere výlučne od vôle sťažovateľa.

39. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným prietahom, bolo správanie sťažovateľa ako strany napadnutého konania. Ústavný súd nezistil také správanie sťažovateľa, ktoré prispelo k vzniku zbytočných prietáhov v napadnutom konaní. Dve pojednávania boli odročené na žiadosť sťažovateľa (3. júna 2020, 23. novembra 2020),

uvedené skutočnosti však relevantne neprispeli k predĺženiu napadnutého konania. Javí sa, že tieto odročenia sa uskutočnili z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19.

40. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotí, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, je postup okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd pritom vychádzal zo svojej konštantnej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priet'ahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

41. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu trvalo približne 5 rokov a 5 mesiacov, okresný súd vo veci samej rozhodol rozsudkom z 28. marca 2022. Z prehľadu napadnutého konania a zo súdneho spisu možno konštatovať, že od podania žaloby okresnému súdu (30. januára 2017) do februára 2018 okresný súd postupoval v napadnutom konaní plynulo a efektívne – uložil sťažovateľovi zaplatiť súdny poplatok za žalobu, žiadal vyjadrenia strán sporu k predmetu konania v zmysle ustanovení Civilného sporového poriadku, rozhodol o procesnom návrhu žalovanej. Po doručení podania (dupliky) žalovanej sťažovateľovi (február 2018) okresný súd ďalší úkon vykonal až 26. júla 2019, keď nariadil pojednávanie na 22. január 2020. Predmetné pojednávanie sa takto uskutočnilo po dvoch rokoch nečinnosti okresného súdu. Následne v priebehu roka 2020 a v prvej polovici roka 2021 okresný súd v akceptovateľných intervaloch nariadil pojednávania, z ktorých niektoré sa uskutočnili a niektoré boli odročené primárne z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19. Od pojednávania nariadeného 12. apríla 2021 bol okresný súd nečinný jeden rok, keď ďalšie pojednávanie uskutočnil až 28. marca 2022, na ktorom aj rozhodol rozsudkom tak, že žalobu sťažovateľa v celom rozsahu zamietol. Z uvedeného je zrejmé, že v napadnutom konaní trvajúcim 5 rokov a 5 mesiacov bol okresný súd nečinný v celkovom rozsahu troch rokov, čo nemožno považovať za ústavne akceptovateľný postup okresného súdu v napadnutom konaní.

42. Pokiaľ ide o odkaz okresného súdu na personálno-organizačné okolnosti (nedostatok sudcov na okresnom súde, vysoký počet pridelených vecí), ktorý možno vnímať ako obranu okresného súdu, ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej nie je možné prenášať technicko-organizačné problémy štátnych orgánov na účastníkov konania, čo platí o to viac, ak to má za následok porušenie ich základných práv alebo slobôd. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 127/04) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavuje štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (IV. ÚS 97/04, IV. ÚS 136/03, IV. ÚS 35/06, II. ÚS 481/2017). Rovnako tak uviedol, že hoci nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania (pozri napr. I. ÚS 119/03, II. ÚS 179/2013, II. ÚS 264/2013, II. ÚS 481/2017).

43. Ústavný súd akceptoval odkaz okresného súdu na nemožnosť nariadiť pojednávanie, resp. potrebu zrušiť nariadené pojednávania v dôsledku ochorenia COVID-19. Uvedená objektívna okolnosť mala zjavne vplyv na priebeh napadnutého konania, nemožno ju pripočítať na ťarchu

okresného súdu, ale ani strán sporu. Ústavný súd túto okolnosť zohľadnil pri určení výšky finančného zadosťučinenia.

44. Na podklade skutočností uvedených v bodoch 38 až 43 tohto nálezu ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd v napadnutom konaní pri prejednávaní veci bol nečinný v dvoch obdobiach – v rozsahu dvoch rokov a v rozsahu jedného roka. Okresný súd teda nezvolil taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu rozhodnutiu veci samej, a tým aj k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania (strán sporu). Týmto postupom okresného súdu tak bolo v napadnutom konaní porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto ústavný súd rozhodol v súlade s čl. 127 ods. 2 prvou vetou ústavy a § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto nálezu.

45. Okresný súd do času rozhodnutia ústavného súdu o ústavnej sťažnosti meritórne rozhodol 28. marca 2022, predmetný rozsudok však nenadobudol právoplatnosť. V prípade podania odvolania niektorou stranou sporu by okresnému súdu vznikli konkrétne zákonné povinnosti ako súdu prvej inštancie v odvolacom konaní. Z uvedeného dôvodu (prihliadajúc na uvedenú eventualitu) ústavný súd požiadavke sťažovateľa, aby prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, vyhovel tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto nálezu [§ 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde].

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

46. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

47. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, ak o to požiadal.

48. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04, I. ÚS 164/2018).

49. Prihliadajúc na petit ústavnej sťažnosti, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ si uplatnil primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, ktoré odôvodnil skutočnosťami bližšie uvedenými v bode 13 tohto nálezu.

50. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

51. Zohľadňujúc konkrétne okolnosti posudzovanej veci, ústavný súd v neprospech okresného súdu hodnotil predovšetkým dve obdobia nečinnosti v napadnutom konaní v celkovom rozsahu 3 rokov. Ústavný súd tiež prihliadol na to, že okresný súd v napadnutom konaní meritórne rozhodol a hoci tento rozsudok nenadobudol právoplatnosť, meritórne rozhodnutie je v určitom rozsahu spôsobilé zmierniť pocit právnej neistoty sťažovateľa ako strany sporu. Ústavný súd prihliadol tiež na to, že

priebeh a trvanie napadnutého konania ovplyvnila aj pandémia ochorenia COVID-19. Na podklade týchto skutočností ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade je spravodlivé a konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci primerané priznanie finančného zadosťučinenia sťažovateľovi v sume 1 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vzhľadom na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 1 500 eur oproti sťažovateľom navrhovanej sume 5 000 eur vo zvyšnej časti ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovet (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

52. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 410,26 eur.

53. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2022 v sume 193,50 eur (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2022 v sume 11,63 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky), čo spolu predstavuje sumu 410,26 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

54. Pri rozhodovaní o trovách konania ústavný súd neprihliadol na to, že sťažovateľ vyčíslil výšku náhrady trov konania v nižšej sume (364,62 eur), na akú má podľa vyhlášky nárok. Ústavný súd vychádzal z toho, že o náhrade trov môže rozhodovať v odôvodnených prípadoch podľa zásady úspechu (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Zákonnou náležitosťou ústavnej sťažnosti nie je uplatnenie nároku na náhradu trov konania a výpočet jej výšky (porovnaj § 39, § 43 a § 123 zákona o ústavnom súde). V zmysle § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 62 zákona o ústavnom súde o nároku na náhradu trov konania rozhodne súd aj bez návrhu v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Ústavný súd takto rozhodol o náhrade preukázaných, odôvodnených a účelne vynaložených výdavkov, ktoré sťažovateľovi v konaní pred ústavným súdom vznikli (§ 251 CSP).

55. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2022

**Ladislav Duditš
predseda senátu**